

Eduskunnan talousvaliokunta, 26.10.2025

EU:n teknologialainsäädännön sujuvoittaminen – digiomnibus ja tekoälyomnibus
(U 81/2025 vp)

Peppiina Huhtala, Senior Legal Advisor

+358456781306
peppiina.huhtala@ek.fi

Elinkeinoelämän keskusliitto

Tekoälyomnibus

- EK kannattaa EU:n tekoälyasetuksen korkean riskin velvotteiden voimaantulon lykkäämistä kunnes niitä koskevat yhdenmukaistetut standardit voimassa (liitteet I ja III).
- Yritysten siirtymävaiheen helpottamiseksi ehdotamme, että käyttöön otetaan yksi määräaika molemmille korkean riskin velvoitteille (liitteet I ja III) ja poiste-taan standardien vahvistamiseen liittyvät nopeutetut menettelyt.
- EK kannattaa pidennettyä siirtymäaikaa tekoälyjärjestelmien ja tuotosten ”vesileimausvelvollisuudelle”, jotka on saatettu markkinoille ennen asetuksen voimaantuloa (Artikla 50).
- EK kannattaa tekoälylukytaidon edistämisvelvoitteen siirtämistä yrityksiltä jäsenvaltioille ja komissiolle (Artikla 4)
- EK kannattaa tekoälymallien kouluttamisedellytysten selkeyttämistä EU:ssa sallimalla henkilötietojen käsittelyn GDPR:n oikeutetun edun perusteella edellyttäen että asianmukaiset suojatoimet toteutetaan.
- Tekoälyn sääntelyhiekkalaatikoiden ja todellisessa ympäristössä tapahtuvan testauksen laajempi käyttö ja EU-tason tekoälyn sääntelyhiekkalaatikkoon kannatettavaa, mutta paljon riippuu toteutuksesta ja rahoituksesta.
- EK kannattaa myös PK-yrityspoikkeusten laajentamista Small & Mid Caps-kokoluokan yrityksiin (38 000 kpl), mutta epäilee että sillä olisi komission arvioima jopa 225 miljoonan €:n vuosittainen säästövaikutus, sillä tekoälyasetus sisältää helpotuksia pk-yrityksille ainoastaan kolmessa artiklassa (95,96,99).

Digiomnibus

- EK kannattaa EU:n datasäädöksen liikesalaisuuksien suojamekanismien parantamista silloin, kun verkkoon liitetyn tuotteen (IoT-tuote) dataa luovutetaan ETA-alueen ulkopuolelle, sallimalla datan haltijoiden kieltäytyä datan luovuttamisesta silloin, kun on suuri riski sen laittomasta leviämisestä kolmansiin maihin, joissa suojatoimet kuten lainsäädäntö ovat puutteellista.
- EK kuitenkin korostaa, että liikesalaisuudet ovat yhtä lailla vaarassa paljastua kilpailijoille myös EU:n sisällä. EU:n tulisi vahvistaa suojatoimia kaikissa tilanteissa, joissa tietojen luovuttaminen aiheuttaa suuren riskin.
- Tärkeimpinä muutosesityksinä EK pitää GDPR:n muutoksia. Draghin raportin mukaan GDPR on hidastanut datavetoisten yritysten kasvua EU:ssa jopa 15–20 %, erityisesti lääke- ja terveysteknologian aloilla. Draghin mukaan GDPR-vaatimusten noudattamisesta aiheutuvat kustannukset voivat olla jopa 500 000 euroa pk-yrityksille ja 10 miljoonaa euroa suuremmille yrityksille. Myös EK:n oman selvityksen (2025) mukaan GDPR oli kaikenkokoisille yrityksille EU-säädöksistä kallein noudattaa.
- EK kannattaa GDPR:n 4 artiklan henkilötietojen käsitteen yhdenmukaistamista EU:n tuomioistuimen viimeaikaisen oikeuskäytännön kanssa. Eurooppalaisten toimijoiden tutkimus-, kehitys- ja innovointitoimintaa ovat hidastaneet erityisesti epäselvyydet henkilötietoja sisältävän datan riittävästä pseudonymisoinnin tasosta.
- GDPR:n 4 artiklaan ehdotetaan lisättäväksi säännös, jossa selvennettäisiin, ettei henkilötiedosta olisi kyse pelkästään siksi, että jokin toinen taho voi tietojen avulla tunnistaa rekisteröidyn, vaan ratkaisevaa on, miten rekisterinpitäjä voi itse tunnistaa rekisteröidyn kohtuullisella todennäköisyydellä.
- EK pitää muutosta tärkeänä, mutta vielä parempi olisi, jos GDPR:ää ei sovellettaisi henkilötietojen käsittelyyn silloin, kun käsittely on tilapäistä ja kun käsittelyn tarkoitus ei liity rekisteröityyn (”non personal use of personal data”). Kaikenlainen teollinenkin data voi nimittäin sisältää henkilötietoja, joita ovat oikeuskäytännön mukaan myös mm. IP-osoitteet.

Digiomnibus

- EK kannattaa molemmissa omnibuseissa esitettyjä muutoksia tekoälymallien ja teknologiakehityksen helpottamiseksi EU:ssa (GDPR artiklat 6, 9).
- Esimerkiksi tietyissä tilanteissa oikeutettu etu riittäisi perusteeksi tekoälymallien kouluttamiselle, ja myös 9 artiklan arkaluonteisia tietoja saisi käyttää mm. vinoumien tunnistamiseksi. EK tukee tätä siitä huolimatta, että ehdotetut mekanismit voivat olla raskaita ja tosiasiassa päätyä rajoittamaan innovointia.
- Digiomnibus sisältää joitakin muutosesityksiä evästeiden käyttöön ja sitä koskevaan monelta osin vanhentuneeseen ePrivacy-direktiiviin, jotka eivät ole kaikilta osin yrityksille toivottavia eivätkä myöskään ratkaise kaikkia pitkälti vanhentuneeseen lainsäädäntökehikkoon liittyviä haasteita.
- EK näkee, että evästesääntely tulisi eriyttää kokonaan omaksi hankkeekseen ja aloittaa työ kattavilla vaikutusarvioinneilla, joissa kuullaan laajasti sidosryhmiä ja elinkeinoelämää. Pistemäisillä muutoksilla saatetaan aiheuttaa lopulta enemmän hallinnollista taakkaa ja sekaannusta yrityksille.
- EK korostaa, että GDPR:n oikeutetun edun käyttö tulisi jatkossakin sallia evästeiden keruun perusteena selkeästi rajatuissa, vähäriskisissä ja käyttäjän kohtuudella odottamissa evästeseurantatilanteissa.
- EK katsoo, että tietoturvapoikkeama-ilmoitusten tekemisen määräajan pidentäminen nykyisestä (72 -> 96) on perusteltua, mutta tärkeintä olisi harmonisoida kaikkien keskeisten EU-säädösten tietosuoja- ja tietoturvapoikkeamien viranomaisilmoitusten määräajat (mm. NIS2, GDPR, DORA, CER, eIDAS). Tämä vähentäisi aidosti yritysten hallinnollista taakkaa ja kustannuksia.